

Аналитичкиот прирок во новинарскиот потстил на македонскиот стандарден јазик

The Analytical Predicate in the Journalistic Sub-Style of the Modern Macedonian Language

VIOLETA JANUSHEVA, “*St. Kliment Ohridski*” University
violeta.januseva@uklo.edu.mk

Received: July 25, 2018.

Accepted: November 18, 2018.

АПСТРАКТ

Предмет на истражување во овој труд е аналитичкиот прирок во македонскиот стандарден јазик. Целта е да се покажат синсемантичните глаголи и именките што влегуваат во состав на аналитичкиот прирок и најчестите модели на аналитички прирок во новинарскиот потстил, како и да се укаже на улогата на прирок од семантичка гледна точка одговара на полнозначен глагол, како и да се укаже на улогата на контекстот во однос на семантиката на информацијата предадена со аналитички прирок и со полнозначен еквивалент. Истражувањето има квалитативна парадигма и дескриптивен дизајн. Примерокот го сочинуваат ексцерпти од голем број електронски извори во РМ, публикувани во 2017 и 2018 г. Во истражувањето се употребуваат анализа, синтеза и компарација. Истражувањето покажува дека во македонскиот јазик постојат голем број синсемантични глаголи и именки што се јавуваат во улога на дел од аналитичкиот прирок, дека во најголем број случаи постои соодветен полнозначен еквивалент на аналитичкиот прирок и дека најголем број од полнозначните еквиваленти на аналитичкиот прирок ја имаат основата на именката што влегува во нивниот состав. Истражувањето, исто така, покажува и дека за секој аналитички прирок не постои соодветен полнозначен еквивалент и дека контекстот има голема и дистинктивна улога, односно во зависност од контекстот, информацијата воведена со аналитичкиот прирок и со неговиот семантички еквивалент може да се толкува на различен начин. Од истражувањето се согледува и дека, во некои случаи, аналитичкиот прирок може да е фразеолошки израз, како и основа за создавање на неологизми.

Клучни зборови: аналитички прирок, новинарски потстил, семантика, македонски јазик.

ABSTRACT

The subject of the paper is the analytical predicate in the modern Macedonian language. The aim of is to show the synsemantic verbs and the nouns in the structure of the analytical predicate and the most frequent models of analytical predicate in the journalistic sub-style. Further, the aim is to explore whether each analytical predicate regarding the semantic point of view is equal to a full meaning predicate, and to show the role of the context regarding the semantic of the information given with an analytical predicate or its full meaning equivalent. The research has qualitative paradigm and a descriptive design. The sample consists of excerpts of various electronic sources in the RM, published in 2017 and 2018. The research exploits analysis, synthesis and comparison. The research shows numerous synsemantic verbs and nouns that are part of the analytical predicate. Further, it shows that mostly there is a full meaning verb equivalent for the analytical predicate, and that large number of the full meaning equivalents of the analytical predicate has the base of the noun that is part of it in their root. The research indicates that for each analytical predicate an appropriate full meaning equivalent could not be found, and stresses the role of the context. Depending on the context, the meaning of the analytical predicate and its semantic equivalent may be comprehended in a different way. It is obvious that the analytical predicate, in some cases, could be a phraseological expression, and a base for derivation of neologisms.

Keywords: analytical predicate, journalistic sub-style, semantic, the Macedonian language.

1. Вовед

Минова-Ѓуркова (2003: 277), надоврзувајќи се на Тошовиќ (1988), го определува публицистичкиот стил како вид меѓучовечко општење, во кое едната страна информира широк круг читатели, слушатели или гледачи за актуелни или минати настани, што се оценети како важни или интересни за говорната заедница. Публицистичкиот стил ги опфаќа сите области од општествено-политичкиот живот: политиката, економијата, наука, образование, култура, спорт, секојдневен живот и има сопствени специфични изразни средства, што се согледуваат, особено, во лексиката и во градбата на реченицата.

Понатаму, Минова-Ѓуркова го објаснува новинарскиот потстил како потстил на публицистичкиот стил и наведува дека е тој особено интересен, затоа што новинарските текстови обработуваат теми од сите сфери на човековото живеење и дејствување што се секогаш многу актуелни и ја рефлектираат општествено-политичката, економската и културната стварност во општеството. Во однос на карактеристиките на новинарскиот потстил, таа истакнува дека јазикот кој се употребува е стандарден, а стилот стегнат, со кратки и јасни реченици. Се употребуваат голем број клиширани изрази, што му помагаат на авторот да ја претстави својата информација едноставно, а на читателот брзо и без проблеми да го усвои тоа што го чита. Во однос на синтаксичките карактеристики, новинарскиот текст се карактеризира со употребата на аналитички прирок (Минова-Ѓуркова, 2003: 277-289).

Предмет на истражување во трудот е аналитичкиот прирок во македонскиот стандарден јазик. Целта е да се покажат синсемантичните глаголи и именките што влегуваат во состав на аналитичкиот прирок и најчестите модели на аналитички прирок во новинарскиот потстил, да се испита дали секој аналитички прирок од семантичка гледна точка одговара на полнозначен глагол, како и да се укаже на улогата на контекстот во однос на семантиката на информацијата воведена со аналитичкиот прирок и со неговиот соодветен полнозначен еквивалент.

2. Преглед на литературата

Во однос на аналитичкиот прирок, во македонскиот јазик постојат мал број истражувања. Минова-Ѓуркова (2000: 189), зборувајќи за видовите прирок, го определува аналитичкиот прирок како прирок што се наоѓа на граница меѓу глаголскиот и глаголско-именскиот прирок. За аналитичкиот прирок ги користи и термините декомпониран и перифрастичен. Според неа, овој вид прирок е составен од глагол што именува дејство и именка во функција на директен објект, која, всушност, го прецизира карактерот на дејството: *прави напори*, *води разговор*, *врши операција* и сл. Минова-Ѓуркова истакнува дека поголем број аналитички прироци може да се заменат со соодветен глагол, на пример, *врши операција* = *оперира*, *води разговори* = *разговара*, а меѓу причините за опстојување на овој вид прирок, го споменува фактот дека голем број именки може да добијат определба, која не може секогаш да се јави со соодветниот глагол, на пример, *врши тешка операција* = **тешко оперира*, или *води компликувани и бескрајни разговори* = **компликувано и бескрајно разговара*. Според неа, овој вид прирок се употребува во голем број јазици и се оценува како резултат

на процесите на европеизација, односно интернационализација на синтаксата во стандардните јазици. Таа напоменува дека примери за аналитички прирок може да се најдат и во разговорниот стил, на пример, *стори гајрет, прави муабет* и сл.

Анализирајќи ги карактеристиките на функционалните стилови, Минова-Ѓуркова (2003: 289), истакнува дека аналитичкиот прирок е мошне карактеристичен за новинарскиот потстил на публицистичкиот стил, за административниот, како и за научниот стил.

Карапејовски (2011: 239-248) зборувајќи за процесите на глобализација и за нивното влијание врз синтаксата, како важна карактеристика го посочува аналитичкиот или декомпонираниот предикат. Според него, кај овој вид предикат личноглаголската форма се разложува на именка + глагол, се декомпонира, но ја задржува истата семантика и истата предикативна функција, на пример, *водат разговори = разговараат, прават разлики = разликуваат*. Според него, овој процес има свои корени во турскиот јазик во конструкции од типот *прави/чини метаниш, стори абер, стори ниет*.

Стојановска-Илиевска (2016: 240-259), ги разгледува перифрастичните предикати со *дава* во кои е присутно метафорично проширување за меѓучовечка комуникација. Во дефинирањето на аналитичкиот прирок, таа тргнува од дефиницијата на Тополињска (1982: 36) и го определува како комбинација од синсемантичен глагол и (од)глаголска именка блиска до концептот *nomen actionis*. Синсемантичниот глагол, пак, го става во однос со автосемантичниот, прифаќајќи ја дефиницијата на Миркуловска (1991: 1) за тоа дека синсемантичен глагол е оној кој е семантички сиромашен, односно повеќе или помалку испразнет од своето лексичко значење. Таа укажува дека во англискиот јазик, овој тип предикати придонесуваат за поголема формалност на исказот. Нивната употреба ја поврзува со тенденцијата за номинализација на исказот.

Оттука, може да се согледа дека истражувањата за аналитичкиот прирок во македонската литература се скромни и дека не се направени одредени позадлабочени истражувања во оваа област, особено од гледната точка на која ним им се пристапува во овој труд. Тоа ја оправдува и елаборацијата на темата.

3. Методологија на истражувањето

Истражувањето има квалитативна парадигма и дескриптивен дизајн. Примерокот го сочинуваат ексерпти од голем број електронски извори во РМ, публикувани во 2017 и 2018 г. Во истражувањето се употребуваат анализа, синтеза и компарација.

4. Резултати и дискусија

Во овој труд, дефинирањето на аналитичкиот прирок се надоврзува на дефиницијата дадена кај Минова-Ѓуркова (2000) и кај Стојановска-Илиевска (2016), но се дополнува со нови информации. Од името на прирокот, декомпониран, се заклучува дека овој вид прирок се декомпонира, односно се разложува на состав од *глагол + именка*. Овој прирок, како што е веќе напоменато, се именува и како перифрастичен прирок. Поимот перифрастичен се однесува на перифраза и значи дека овој вид прирок претставува секундарна номинација на поимот, односно со повеќе зборови (описно) се кажува

нешто што може да се именува со еден збор. Оттука, перифрастичните прироци не се полнозначни, односно тие самостојно не може да ја пренесат информацијата. Имајќи предвид дека глаголско-именскиот прирок се состои од глагол-копула или глагол-врска и именски дел и дека глаголот-копула претставува семантички испразнет глагол, кој е носител на предикативните и согласувачките категории (Минова-Ѓуркова, 2000: 189), може да се каже дека, всушност, аналитичкиот прирок се состои токму од еден таков семантички испразнет глагол по кој следува именски дел, кој е најчесто (од)глаголска именка. Тоа се потврдува и со истражувањето на Минова-Ѓуркова (2000: 189), која повикувајќи се на Цветковски (1988) укажува на тоа дека во улога на глагол-копула, покрај помошниот глагол *сум*, може да се јават и други глаголи, како: *излегува/излезе, испаѓа/испадне, стане/стана, остане/остана, се погодува/се погоди, покажува/покаже, се прави/се направи* и сл.: *Се направи слеп, Ти излезе појунак, Децата се погодиле инаетчи* и сл. Поради сличноста со глаголот-копула, овие глаголи може да се наречат и семикопулативни или псевдокопулативни глаголи. Значи, синсемантичниот глагол, како дел од аналитичкиот прирок, всушност, функционира како глагол-копула и служи за да се поврзе, најчесто, субјектот на глаголското дејство со именскиот дел, односно, во овој случај, со именски дел кој е претставен само со глаголска или одглаголска именка. Овие семикопулативни глаголи треба да се разликуваат од соодветните полнозначни глаголи, како што глаголот *сум* во улога на глагол-копула се разликува од полнозначниот глагол со значење: *се наоѓа*, сп. *Скопје е убав град* и *Скопје е = се наоѓа во Македонија*. Или, во реченицата *Тој стана од стол, стана* е полнозначен глагол, а во реченицата *Претпоставките станаа вистина, станаа* е семикопулативен глагол кој заедно со именката *вистина* го сочинува аналитичкиот прирок.

Во најголем број случаи, за аналитичкиот прирок постои соодветен полнозначен глаголски еквивалент, па до израз доаѓа синтаксичката синонимија, но тоа не е секогаш случај. Има примери за кои едноставно не постои соодветен глаголски еквивалент, а особено тешко се наоѓа еквивалент ако (од)глаголската именка е придружена од одредена определба, што се потврдува и со истражувањата на Минова-Ѓуркова (2000). На пример, во реченицата *Тие водеа разговор*, за аналитичкиот прирок *водеа разговор* постои соодветен еквивалент, и тој, во овој случај, е *разговараа*. Во реченицата *Тие водеа сериозен разговор*, за аналитичкиот прирок *водеа сериозен разговор* постои соодветен еквивалент *сериозно разговараа*. Во вакви случаи, кога во рамките на аналитичкиот прирок, именката добива определба, таа определба секогаш добива функција на прилошка определба, но треба да се каже дека составите од прилошка определба + глагол, од семантичка точка, не се секогаш прифатливи за зборувачите на македонскиот јазик. Уште треба да се каже дека полнозначниот еквивалент на аналитичкиот прирок, во најголем број случаи, е глагол во чија основа се наоѓа именката. Меѓутоа, во реченицата *Тие водеа истражна постапка*, не може да се најде еквивалент за аналитичкиот прирок *водеа истражна постапка* од две причини: прво, комбинацијата од типот **истражно постапуваа* е неприфатлива од семантичка гледна точка за зборувачите на македонскиот јазик, иако е граматички правилна, и второ, во одредени случаи, во зависност од контекстот, може да постои разлика меѓу информацијата дадена со аналитичкиот прирок и со неговиот еквивалент. На пример, аналитичкиот прирок *изразува/изрази сочувство* има соодветен еквивалент во

полнозначниот глагол *сочувствува*. Ако се тргне од значењето на глаголот *сочувствува*: *пројавува сочувство кон страдањата, преживувањата на некого*, регистрирано во Дигиталниот речник на македонскиот јазик (ДРМЈ), значењето може да се парафразира како: *X се чувствува исто како и Y поради неговите страдања или преживувања*. Ако, пак, се тргне од значењето на *сочувствува*: *изразува сочувство*, со примерите: *Тој сочувствувал со страдањата на своите соселани и Најблиските сочувствуваа со болката на мајката*, забележани во Толковниот речник на македонскиот јазик (ТРМЈ, 2011: 510), се чини дека постои разлика меѓу *изразува сочувство* и глаголот *сочувствува* наведен во примерите. Во наведените примери, парафразата на значењето на *сочувствува* е иста како онаа на примерите во ДРМЈ. Од друга страна, употребата на *изразува/изрази сочувство* во новинарскиот потстил, секогаш се поврзува со пишан текст што X му го испраќа на Y заради одредена состојба. Оттука, *изразува/изрази сочувство*, во новинарскиот потстил, покрај X се чувствува исто како и Y поради неговите страдања или преживувања, ја содржи и компонентата пишан текст. И во секојдневната усна формална комуникација, значењето на *изразува/изрази сочувство*, покрај X се чувствува исто како и Y поради неговите страдања или преживувања, ја содржи и компонентата вербална порака. Оттука, во примерите, *Не отидов да изразам сочувство* или *Не изразив сочувство*, *изразува/изрази сочувство*, всушност, постои компонентата X се чувствува исто како и Y поради неговите страдања или преживувања, но и компонентата пишана или вербална порака, што ја нема во еквивалентот *сочувствува*.

Во продолжение, следат примери на аналитички прирок во новинарскиот потстил, групирани во зависност од синсемантичниот глагол и (од)глаголската именка.

4.1. Води

4.1.1. Води + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *води разговори* (sitel.com.mk., 21.12.2017) = *разговара*; *води преговори* (kontrastav.press., 17.6.2017; standard.mk., 22.5.2017; lokalno.mk., 26.4.2017) = *преговара*; *води грижа* (republika.mk., 24.9.2017; tvnova.mk., 26.9.2017; tvorbis.com.mk., 14.11.2017; kurir.mk., 31.12.2017; netpress.com.mk., 18.2.2017; mkd.mk., 10.9.2017; vecer.mk., 24.9.2017; idividi.com.mk., 4.10.2017) = *се грижи*; *води постапка* (meta.mk., 18.2.2017; ako.mk., 24.8.2017; В. С., focus.mk., 4.2.2017;) = *постапува*; *води борба* (lokalno.mk., 13.7.2017) = *се бори*; *води дебата* (mkd.mk., 10.8.2017) = *дебатира*; *води истрага* = *истражува*; *води потекло* = *потекнува*; *води војна* = *војува*. Од примерите се гледа дека наведените аналитички прироци имаат соодветен полнозначен глаголски еквивалент. Но, сепак, во некои од овие примери, постои извесна разлика во информацијата што ја носи реченицата со аналитичкиот прирок и реченицата што го содржи полнозначниот глагол. Да го земеме за пример аналитичкиот прирок *води истрага*. Во реченицата *СЈО води истрага за два медиума*, имајќи го предвид значењето на именката *истрага*: *постапка за утврдување докази за извршено кривично дело* (ДРМЈ; ТРМЈ, 2005: 401), информацијата е јасна: Специјалното јавно обвинителство води постапка со која треба да се утврдат докази за тоа дека овие два медиума извршиле кривично дело. Од друга страна, ако се земе предвид значењето на *истражува*: *1. со примена на определени методи (опис, мерење,*

експеримент) испита својства на нешто во научни цели и 2. со посета и со стручна работа открие, собере податоци, опише некоја непозната, неиспитана област, терен, објект (ДРМЈ, ТРМЈ, 2005: 401), се гледа дека, во овој контекст, првото значење на глаголот *истражува* во семантичка смисла не одговара на значењето на аналитичкиот прирок *води истрага*, зашто од контекстот е јасно дека СЈО води постапка за да се утвдат докази дека овие два медиума сториле кривично дело, а не истражува нешто за овие два медиума во научни цели. Во однос на второто значење, може да се каже дека СЈО открива, собира податоци и опишува некоја непозната област (на пример, дали овие медиума сториле кривично дело или не), но синтагмата *непозната, неиспитана област, терен или објект*, повторно, упатува на истражување за научни цели и во себе ја нема компонентата *сторено кривично дело*. Оттука, треба да се укаже на големата важност на контекстот во правилно разбирање на информацијата предадена со аналитички прирок и со полнозначен еквивалент, зашто, како што може да се види, информацијата предадена со полнозначен еквивалент може да не е соодветна на информацијата дадена со аналитичкиот прирок.

4.1.2. Води + именска синтагма (придавка + именка) > полнозначен глагол: *води двоен живот* (svastarnik.mk., 6.12.2017) = *двојно живее*; *води ист живот* (sitel.com.mk., 29.1.2017) = *исто живее*; *води двојна игра* (makfax.com.mk., 26.4.2017) = *двојно игра*; *води перфидна игра* (netpress.com.mk., 15.4.2017) = *перфидно игра*; *води спокоен живот* = *спокојно живее*.

4.1.3. Води + именска синтагма ≠ полнозначен глагол: *води истражна постапка* (mkd.mk., 30.5.2017) = **истражно постапува*; *води предистражна постапка* (Јованов, alon.mk., 22.11.2017) = **предистражно постапува*; *води политичка хајка* (plus24.mk., 1.12.2017) = **политички хајкува*; *води коруптивен разговор* = **коруптивно разговара*; *води политички процес* = **политички процесира*; *води тежок процес* = **тешко процесира*; *води нова истрага* = **ново истражува*. Примерите обележани со ѕвездичка, не се прифатливи за зборувачите на македонскиот јазик, од семантичка гледна точка. Во овие примери, мора да се употреби аналитичкиот прирок. Информацијата може, секако, да се предаде и на друг начин, но, во тој случај, се занемарува принципот за јазична економија, кој е присутен и неопходен во новинарскиот потстил.

4.2. Врши/изврши

4.2.1. Врши/изврши + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *врши анализа* = *анализира*; *врши притисок* = *притиска*; *изврши масакр* (veser.mk., 10.3.2018) = *масакрира*; *врши замена* = *заменува*; *врши контрола* (mkd.mk., 10.8.2017) = *контролира*; *врши преглед* (focus.mk., 4.4.2018) = *прегледува*; *врши преземање* = *презема*; *врши проверка* = *проверува*; *врши мониторинг* = *мониторира*; *врши реанимација* = *реанимира*; *врши хлорирање* = *хлорира*; *изврши претрес* = *претресе*; *врши изработување* = *изработува*; *врши извоз* = *извозува*; *врши увоз* = *увезува*; *врши партизација* = *партизира*; *врши уплата* = *уплатува*; *врши исплата* = *исплатува*; *врши увид* = *увидува*; *врши ургенција* = *ургира*; *врши заплашување* = *заплашува*; *врши испорака* = *испорачува*; *врши надзор* = *надзира*; *врши предавство* = *предава*; *врши реконструкција* = *реконструира*; *врши тестирање* = *тестира*; *врши упис* = *запишува*;

врши индоктринација = *индоктринира*; *врши осакатување* = *осакатува*; *врши повреда* = *повредува*; *врши самоубиство* = *се самоубива*; *врши зголемување* = *зголемува*; *врши дератизација* = *дератизира*. Во однос на аналитичкиот прирок *врши дератизација*, треба да се спомне дека во Толковниот речник (ТРМЈ, 2003), не е регистрирана именка *дератизација*, ниту, пак, глагол *дератизира*. Од друга страна, именката *дератизација* е регистрирана во ДРМЈ. Имајќи предвид дека јазикот постојано се развива, за зборувачите на македонскиот јазик е сосема прифатлив глаголот *дератизира*, што станува полнозначен еквивалент на *врши дератизација*. Во овој модел на аналитички прирок се забележува и следново, имено аналитичкиот прирок *врши притисок*, ја содржи компонентата *притисок* која има сопствено основно, но и преносно значење. Преносното значење е: *4. потчини, завладее со сила*. Оттука, аналитичкиот прирок *врши притисок* има фразеолошко значење, а тоа, пак, покажува дека аналитичкиот прирок може да биде и фразеолошки израз. Понатаму, аналитичкиот прирок *врши работа* и неговиот полнозначен еквивалент *работи*, целосно не се совпаѓаат во информацијата што ја носат. Имено, *врши работа* е фразеолошки израз со значење: *што може да послужи за нешто*, на пример, *Х не врши работа* = *не може да послужи за целта*. Во однос на аналитичкиот прирок *врши дезинсекција*, иако може да се создаде полнозначен еквивалент, кованица, на пример, *дезинсектира* или *дезинсекцира*, тој сè уште не постои во македонскиот јазик. Но неговото постоење во српскиот и бугарскиот јазик, како и влијанието меѓу јазиците овозможуваат да се констатира дека и во македонскиот јазик може да се појави глагол од овој тип, а тоа значи дека аналитичкиот прирок може да биде основа за создавање на полнозначни еквиваленти, што се, всушност, неологизми. Исто така, веќе споменатото несовапаѓање меѓу информацијата која ја носи аналитичкиот прирок и полнозначниот еквивалент, како и улогата на контекстот се согледува и во овој модел. На пример, во *врши увид*, од значењето на *увид*: *1. преглед, разгледување, подобро, поподробно запознавање со нешто: Има увид во работата на проектот* и *2. прен. утврдување на факти, околности со набљудување на самото место: Полицијата изврши увид на самото место на настанот* (ТРМЈ, 2014: 159), се гледа дека *врши увид* носи поширока информација и дека во зависност од контекстот може да биде еквивалент со полнозначните глаголи *испитува*, *разгледува*, *се запознава*, *прегледува*, *согледува*, *сфаќа*. Од значењето на *увиде*, пак, *1. согледа, сфати* (ТРМЈ, 2014: 159), се забележува дека полнозначниот еквивалент содржи само две семи во однос на аналитичкиот прирок. Тоа значи дека со аналитичкиот прирок се добива информација за тоа дека полицијата ги утврдува фактите со набљудување на местото на настанот, додека со полнозначниот еквивалент, на пример, *разгледува* се внесува сосема поинаква конотација. Оттука, треба да се биде внимателен, односно при изборот на полнозначниот еквивалент да се има предвид неговото значење, но и улогата на контекстот.

4.2.2. Врши/изврши + (од)глаголска именка ≠ полнозначен глагол: *врши инспекција* = **инспектира*. Во македонскиот стандарден јазик, сè уште не постои глагол *инспектира*, но неговото постоење е засведочено во српскиот и бугарскиот јазик. Како резултат на меѓујазичното влијание, може да се очекува појава и на глагол од овој тип, а тоа покажува дека аналитичкиот прирок може да биде основа за појава на неологизам. Интересен е аналитичкиот прирок *врши геноцид*. За него не постои полнозначен

глаголски еквивалент. Најблиску до значењето на овој прирок е полнозначниот глагол *уништува*, *истребува*, но, сепак, именката *геноцид* во својата семантика ги содржи семите систематски, луѓе, верски, расни или национални причини, кои може, но не мора да се содржат во полнозначните еквиваленти. Истото се однесува и на аналитичкиот прирок *врши егзодус*. Полнозначен еквивалент не постои, а најблиски еквиваленти на овој аналитички прирок се *истерува*, *принудно раселува*, *бега*, кои, може, но и не мора да ги содржат семите *луѓе*, *живеалишите*, *тешки услови*. Изборот на полнозначниот еквивалент зависи од контекстот.

4.2.3. Врши/изврши + именска синтагма (придавка + именка) > полнозначен глагол: *врши технички преглед* (focus.mk., 4.4.2018) = *технички прегледува*; *врши политички притисок* = *политички притиска*; *врши политички реваншизам* = *политички се реваншира*; *врши редовна контрола* = *редовно контролира*; *врши масовно заплашување* = *масовно заплашува*; *врши полова дискриминација* = *полово дискриминира*; *врши присилна наплата* = *присилно наплатува*; *врши религиозна индоктринација* = *религиозно индоктринира*; *врши трајно осакатување* = *трајно осакатува*; *врши постојано зголемување* = *постојано зголемува*.

4.2.4. Врши/изврши + именска синтагма ≠ полнозначен глагол: *врши огромен притисок* = **огромно притиска*; *врши голем притисок* = **големо притиска*; *врши невиден притисок* = **невидено притиска*; *врши најголемо предавство* = **најмногу предава*; *врши видлив геноцид* = *нема соодветен еквивалент*; *врши економски егзодус* = **нема соодветен еквивалент*. Од наведениот контекст: „Зоран Заев врши економски егзодус врз државата. Повеќе од една година Заев е на власт, повеќе од една година економијата е на нула, нема нови работни места, нема повисоки плати, нема просперитет... (tocka.com.mk., 22.6.2018), се гледа дека наместо *врши економски егзодус* може да се каже *екномски уништува*, но не и **економски раселува*, **економски истерува* или **економски бега*. Оттука, се потврдува улогата на контекстот за да може да се употреби еден од наведените еквиваленти или да се употреби аналитичкиот прирок.

4.3. Дава/даде

4.3.1. Дава/даде + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *даде дозвола* (vecser.press., 29.12.2017; novamakedonija.com.mk., 8.8.2017; Трајков, sdk.mk., 24.4.2017;) = *дозволи*; *даде наредба* = *нареди*; *даде одобрение* (mkd.mk., 17.3.2017; makfax.com.mk., 12.1.2017; mrt.com.mk., 24.8.2017) = *одобри*; *даде изјава* (focus.mk., 4.4.2018) = *изјави*; *даде забрана* (fokus.mk., 5.4.2017) = *забрани*; *даде согласност* (Б., Д., sudstvo.mk., 24.11.2017; televizijastar.com., 13.6.2017) = *се согласи*; *дава информација* (makfax.com.mk., 25.7.2017) = *информира*; *дава поткуп* (focus.mk., 18.10.2017) = *поткупува*; *дава оценка* (vecser.mk., 13.5.2017) = *оценува*; *дава препорака* (vecser.mk. 4.4.2018) = *препорачува*; *дава одговор* (vecser.mk., 13.10.2017) = *одговара*; *дава уверување* = *уверува*; *дава предлог* (vecser.mk., 10.3.2018) = *предлага*; *дава суд* (vecser.mk., 10.8.2017) = *суди*, *просудува*; *дава под закуп* (alon.mk., 6.8.2017) = *закупува*; *дава под наем* (lokalno.mk., 22.3.2017) = *најмува*; *даде исказ* (plusinfo.mk., 15.3.2018) = *искажа*; *дава надеж* (libertas.mk., 27.11.2017; ekipa.mk., 23.4.2017) = *се надева*; *даде објава* (emagazin.mk.,

4.4.2018) = *објави*; *дава оставка* = *остава*. Аналитичкиот прирок *дава оставка* и неговиот полнозначен еквивалент, *остава*, во овој случај, имаат различна семантика. Имено, *X дава оставка*, ја има следната парафраза: *X напушти служба или функција по сопствена волја, обично во писмена форма*. Во ДРМЈ, пак, за глаголот *остави* се регистрирани повеќе од дваесет значења. Најблиску до *дава оставка* е *напушта*, но *напушта* не ги содржи елементите сопствена волја и писмена форма; *дава резултати* = *резултира*; *дава субвенции* = *субвенционира*; *дава поддршка* = *поддржува*; *дава совети* = *советува*; *дава ветување* = *ветува*; *дава оружје* = *вооружува*; *дава придонес* = *придонесува*; *дава благослов* = *благословува*; *дава сигурност* = *осигурува*; *дава знак* = *означува*. Аналитички прирок *дава знак* може да има двојно значење. Првото е она што се содржи во неговиот полнозначен еквивалент *означува*, на пример, *Судијата даде знак натпреварот да започне* = *Судијата го означи почетокот на натпреварот*. Од друга страна, како фразеолошки израз, *X му дава знак на Y*, значи дека *X со одреден знак (замавнување со глава или со рака, климање со глава, намигнување и сл.) му дава знак на Y да почне да прави нешто*. Во основата, двете значења сепак, ја содржат семата *почеток*. Понатаму, фразеолошкиот израз *дава/даде зелено светло* (magazinplusnews.com, 26.7.2017; makfax.com.mk, 7.12.2017), како аналитички прирок, има свој полнозначен еквивалент, *одобри* и многу често се користи во новинарскиот потстил. Фразеолошко значење имаат и следниве аналитички прироци: *даде збор* = *вети*; *даде збор* (denesen.mk, 4.12.2017) = *дозволу некому да зборува, да се обрати*. Според ова, еден ист фразеолошки израз во улога на аналитички прирок, може да има различно значење; *дава пари* = *троши*.

4.3.2. Дава/даде + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *дава конкретен одговор* (novatv.mk, 1.11.2017) = *конкретно одговара*; *даде смела изјава* (veser.mk, 10.3.2018) = *смело изјави*; *дава целосна поддршка* = *целосно поддржува*; *дава финансиска поддршка* = *финансиски поддржува*; *дава силен придонес* = *силно придонесува*; *дава лажни ветувања* = *лажно ветува*; *дава празни ветувања* = *(на)празно ветува*.

4.4. Доаѓа/дојде

4.4.1. Доаѓа/дојде + (предлог) + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *дошле до сознание* (veser.mk, 15.12.2017) = *сознале*; *доаѓа до заклучок* = *заклучува*; *доаѓа до претпоставка* = *претпоставува*; *доаѓа до злоупотреба* = *се злоупотребува*; *доаѓа до решение* = *се решава*; *доаѓа до стабилизација* = *се стабилизира*; *доаѓа до оплодување* = *се оплодува*; *доаѓа до нарушување* = *се нарушува*; *доаѓа до промена* = *се променува*; *доаѓа до вработување* = *се вработува*; *доаѓа до миризба* = *мириса*; *доаѓа до водство* = *води*; *доаѓа до загревање* = *се загрева*; *доаѓа до затнување* = *се затнува*; *доаѓа до заладување* = *се заладува*; *доаѓа до затоплување* = *се затоплува*; *доаѓа до разводи* = *се разведува*; *доаѓа до прекин* = *прекинува*; *доаѓа до израз* = *се изразува*; *доаѓа до опстанок* = *опстанува*; *доаѓа до објаснување* = *се објаснува*; *доаѓа до кратење* = *се крати*; *доаѓа до победа* = *се победува*; *доаѓа до работа* = *се вработува*; *доаѓа до вриење* = *врие*; *доаѓа до откритие* = *открива*; *доаѓа до кришење* = *се криши*; *доаѓа до кондензација* = *се кондензира*; *доаѓа до завршување* = *се завршува*; *доаѓа до лупење* =

се лупи; доаѓа до размена = се разменува; доаѓа до пари = се опарува; доаѓа до опаѓање = опаѓа; дојде до судир = се судри; дојде до триумф = триумфира; дојде до дом = се одоми; дојде до остварување = се оствари; дојде до либерализација = се либерализира; дојде до заострување = се заостри; дојде до нормализација = се нормализира; дојде до поместување = се помести; дојде до доближување = се доближи; дојде до ескалација = ескалира; дојде до договор = се договори; дојде до труење = се отру; дојде до затворање = се затвори; дојде до колапс = колабира.

4.4.2. Доаѓа/дојде + (предлог) + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *доаѓа до непријатна миризба = непријатно мириса; доаѓа до сериозен израз = сериозно се изразува; доаѓа до неочекувано откритие = неочекувано открива; дојде до повторна победа = повторно победи; дојде до музичка соработка = музички соработува; дојде до радикални промени = радикално се промени; дојде до привремено затворање = привремено се затвори; дојде до економски колапс = економски колабира.*

4.5. Носи/донесе

4.5.1. Носи/донесе + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *донесе решение (a1on.mk., 7.12.2017; libertas.mk., 2.11.2017) = реши; донесе одлука (mkd.mk., 18.7.2017; mkd.mk., 14.7.2017; vecer.mk., 23.12.2017; Беловска, 24vesti.mk., 31.10.2017) = одлучи; донесе заклучок (alsat-m.tv., 7.11.2017) = заклучи; носи победа (ekipa.mk., 4.3.3018) = победува; носи предупредувања (kaferpauza.mk., 20.6.2017) = предупредува; донесе наредба (focus.mk., 4.4.2018) = нареди; носи пресуда = пресудува; носи промени = променува; донесе проблеми = проблематизира.*

4.5.2. Носи/донесе + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *донесе брзо решение (vecer.mk, 7.2.2017) = брзо реши; донесе конечна одлука = конечно одлучи; носи политичка пресуда = политички пресудува; донесе проевропска одлука = проверопски одлучи; донесе правосилна одлука = правосилно одлучи. Во примерот, аналитичкиот прирок донесе конечна одлука има различна семантика од неговиот полнозначен еквивалент. На пример, во реченицата Венгер донесе конечна одлука за својата иднина, аналитичкиот прирок означува дека се донела крајна одлука, одлука од која нема отстапување. Ако, пак, се употреби полнозначниот еквивалент одлучи со прилогот конечно, се добива сосема ново значење: одлучи по долго, време, мислење, колебање и сл.*

4.6. Доставува/достави

4.6.1. Доставува/достави + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *достави понуда (vecer.mk., 15.12.2017) = понуди; достави жалба = се жали.*

4.7. Зема/зеде

4.7.1. Зема/зеде + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *зема учество (factor.mk., 28.5.2017; a1on.mk., 27.9.2017) = учествува; зеде збор (a1on.mk., 10.7.2017; kajgana.com., 15.6.2017) = почна да зборува; зеде обврска (gostivarpress.mk., 27.4.2017;*

Д, Ф., novamakedonija.com.mk., 5.10.2017) = *се обврза; зеде заем* (alsat-m.tv., 27.9.2017) = *позајми, зајми*. Во последниов случај, меѓу аналитичкиот прирок и неговиот полнозначен еквивалент може да се зборува за стилска диференцијација. Имено *зеде заем* е карактеристичен за формалните функционални стилови, а полнозначниот еквивалент *зајми* е карактеристичен за разговорниот јазик. Со фразеолошко значење е аналитичкиот прирок *зеде мерка* со значење: *набљудува некого многу внимателно*. Со фразеолошко значење се јавува аналитичкиот прирок *зеде замав* (makfax.com.mk., 10.3.2018), за кој нема соодветен полнозначен еквивалент, иако се очекува тоа да биде *замавнува*. Имено, во реченицата: *Грипот зеде замав*, аналитичкиот прирок има значење: *се зголеми*, што значи *се зголеми бројот на лицата заболени од грип*. Ист е случајот и со примерот *Сивата економија зема замав*.

4.7.2. Зема/зеде + (предлог) + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *зеде активно учество* (a1on.mk., 19.9.2017) = *активно учествува*; *зеде на заем* (sportlife.com.mk., 31.8.2017) = *заема*; *зема под закуп* (sdk.mk., 6.4.2017) = *закупува*.

4.8. Издава/издаде

4.8.1. Издава/издаде + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *издава наредба* (15.9.2017) = *наредува*; *издава лиценца* = *лиценцира*; *издава одобрение* = *одобрува*; *издава довола* = *дозволува*; *издава потврда* = *потврдува*; *издава решение* = *решава*; *издаде налог* = *наложи*; *издаде предупредување* = *предупреди*; *издаде соопштение* = *соопшти*; *издаде сертификат* = *сертифицира*; *издаде прогноза* = *прогнозира*; *издаде забрана* = *забрани*. За овој модел на аналитички прирок е карактеристично тоа што неговата употреба секогаш се поврзува со издавање на одреден пишан документ во кој се дозволува, забранува, предупредува и сл.

4.9. Изразува/изрази

4.9.1. Изразува/изрази + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *изрази надеж* (Р., П., novamakedonija.com.mk, 22.11.2017; a1on.mk., 18.12.2017) = *се надева*; *изрази поддршка* (a1on.mk., 30.12.2017; civilmedia.mk., 9.2.2017) = *поддржа*; *изрази сочувство* (tocka.com.mk., 6.11.2017; makfax.com.mk., 16.11.2017) = *сочувствува*; *изрази жалење* (plusinfo.mk., 20.11.2017; 24vesti.mk., 12.7.2017) = *жали*; *изразува уверување* = *уверува*; *изрази сомнеж и изрази сомневање* (Севриева, 24vesti.mk., 21.6.2017; novamakedonija.com.mk., 10.10.2017) = *се сомнева*; *изрази револт* (republika.mk., 3.12.2017) = *се револтира*; *изрази благодарност* (a1on.mk., 17.10.2017; aa.com.tr., 10.2.2017; gol.mk., 29.5.2017; morm.gov.mk., 27.9.2017) = *се заблагодари*; *изрази огорченост* (sport.com.mk., 25.4.2017; alfa.mk., 17.3.2017) = *се огорчи*; *изрази восхит* (voanews.com., 1.12.2017; Кукубајска, republika.mk., 10.7.2017; denar.mk., 9.10.2017) = *се восхити*; *изразува загриженост* = *се загрижува*; *изразува подготвеност* = *се подготвува*; *изразува лутина* = *се луги*; *изразува спремност* = *се спрема*; *изразува разочарување* = *се разочарува*; *изразува згрозување* = *се згрозува*; *изрази интерес* = *се интересира*; *изразува протест* = *протестира*; *изразува разочарување* = *се разочарува*; *изразува убеденост* = *убедува*; *изрази олеснување* = *олесни*.

4.9.2. Изразува/изрази + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *изразува сериозна загриженост = сериозно се загрижува; изразува длабока жалост = длабоко жали; изразува цврста поддршка = цврсто поддржува; изразува голема почит = многу почитува.*

4.10. Нанесува/нанесе

4.10.1. Нанесува/нанесе + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *нанесува штети (focus.mk., 15.3.2018) = наштетува; нанесува неправда = онеправдува; нанесува удар = удира; нанесува болка = заболува; нанесува пораз = поразува; нанесува повреди = повредува.* Овој модел најчесто се употребува во политиката и во спортот.

4.10.2. Нанесува/нанесе + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *нанесува трајна штета = трајно наштетува; нанесува сериозен удар = сериозно удира; нанесе фатален пораз = фатално порази.*

4.11. Објавува/објави

4.11.1. Објавува/објави + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *објави извештај (skopje24.mk., 10.3.2018) = извести; објавува оглас = огласува; објавува повик = повикува; објавува информации = информира; објавува водство = води; објавува победа = победува; објави кандидатура = се кандидира.*

4.11.2. Објавува/објави + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *објавува навремени информации = навремено информира; објавува јавен оглас = јавно огласува; објавува отворен повик = отворено повикува.*

4.12. Одржува/одржи

4.12.1. Одржува/одржи + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *одржа промоција = промовира; одржа предавање (ukim.edu.mk., 13.8.2017) = предаде.*

4.13. Поднесува/поднесе

4.13.1. Поднесува/поднесе + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *поднесе барање (veser.mk., 10.3.2018) = бара; поднесе жалба (veser.mk., 15.12.2017) = се жали; поднесува пријава = пријавува; поднесува иницијатива = иницира; поднесува интерпелација = интерпелира; поднесува тужба = тужи; поднесува решение = решава; поднесува обвинение = обвинува; поднесува понуди = понудува; поднесува покана = поканува.*

4.13.2. Поднесува/поднесе + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *поднесе кривична пријава = кривично пријавува; поднесува законско решение = законски решава.*

4.14. Прави/направи

4.14.1. Прави/направи + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *направи трансформација = трансформира; прави анализа (sdk.mk., 15.9.2017) = анализира;*

прави план (civilmedia.mk.) = *планира*; *прави преглед* (idividi.com.mk., 6.9.2017) = *прегледува*; *прави обид* (bitolskivesnik.mk., 10.7.2017) = *се обидува*; *прави упад* = *упаѓа*; *направи процена* (vesti.mk., 20.6.2017) = *процени*; *прави споредба* (vecer.mk., 13.5.2017) = *споредува*; *прави понуда* (vecer.mk., 10.8.2017) = *понудува*; *прави разлика* = *разликува*; *прави влогови* = *вложува*; *прави анкета* = *анкетира*; *прави драма* = *драматизира*; *прави штета* = *наштетува*; *направи проблеми* = *проблематизира*; *направи пауза* = *паузира*; *направи избор* = *избра*; *направи операција* = *се оперира*; *направи замена* = *замени*; *направи ургенција* = *ургира*; *направи грешка* = *згреши*; *направи пустош* = *опустоши*; *направи отстапки* = *отстапи*.

4.14.2. Прави/направи + (од)глаголска именка ≠ полнозначен глагол: *прави бизнис* ≠ *бизнисува*. Во македонскиот јазик, не постои глагол бизнисува.

4.14.3. Прави/направи + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *прави максимални обиди* (makfax.com.mk, 1.11.2017) = *максимално се обидува*; *прави неповратна штета* = *неповратно наштетува*; *направи неочекувана споредба* = *неочекувано спореди*; *направи сигурен избор* = *сигурно избра*.

4.15. Презема/презеде

4.15.1. Презема/презеде + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *презеде обврска* = *се обврза*; *презема контрола* (vecer.mk., 13.5.2017) = *контролира*; *презема претседавање* = *претседателствува*; *презема дејство* = *дејствува*; *презема вина* = *се обвинува*; *презема финансирање* = *финансира*; *презема реформи* = *реформира*; *презеде кумство* = *кумува*; *презеде дистрибуција* = *дистрибуира*.

4.15.2. Презема/презеде + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *презема политички реформи* = *политички реформира*.

4.16. Поставува/постави

4.16.1. Поставува/постави + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *постави прашање* (focus.mk., 10.3.2018) = *праша*; *постави осветлување* = *осветли*; *постави ограда* = *огради*; *постави филтри* = *филтрира*; *постави сигнализација* = *сигнализира*; *постави услов* = *услови*; *постави основи* = *основа*; *постави изолатор* = *изолира*; *постави оглас* = *огласи*; *постави санкции* = *санкционира*; *постави облоги* = *обложи*; *поставува станандрди* = *стандардизира*; *поставува мрежа* = *омрежува*; *поставува дијагноза* = *дијагностицира*; *поставува опрема* = *опремува*.

4.16.2. Поставува/постави + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *поставува декоративно осветлување* = *декоративно осветлува*; *поставува јавно прашање* = *јавно прашува*; *поставува урбана опрема* = *урбано опремува*.

4.17. Пројавува/Пројави

4.17.1. Пројавува/пројави + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *пројави интерес* = *се интересира*; *пројавува интолеранција* = *не толерира*; *пројавува*

дејство = дејствува; пројавува реакција = реагира; пројавува зголемување = се зголемува; пројави помош = помогне; пројавува чувство = чувствува.

4.17.2. Пројавува/пројави + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *пројавува силно дејство = силно дејствува.*

4.18. Става/стави

4.18.1. Става/стави + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *става потпис = потпишува; стави под залог = заложува.*

4.19. Укажува/укаже

4.19.1. Укажува/укаже + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *укаже помош = помогне; укажува чест = чувствува; укажува почит = почитува.*

4.19.2. Укажува/укаже + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *укажа стручна помош = стручно помогна; укажува достојна почит = достојно почитува.*

4.20. Упати/упатува

4.20.1. Упати/упатува + (од)глаголска именка > полнозначен глагол: *упатува честитки = честита; упатува покана = поканува; упатува закани = се заканува; упатува повик = повикува; упатува апел = апелира; упатува благодарност = се заблагодарува; упатува навреди = навредува; упатува порака (veser.mk., 10.3.2018) = порачува; упатува сочувство = сочувствува; упатува предупредување = предупредува; упатува совети = советува; упатува протест = протестира; упатува поглед = погледува; упати провокација = провоцира; упати реакција = реагира; упати писмо = напиша; упати жалба = се жали; упати прашање = праша; упати песна = запеа; упати критики = критикува; упати приговор = приговори; упати предлог = предложува; упати шут = шутира; упати поддршка = поддржа;*

4.20.2. Упатува/упати + именска синтагма (именка + придавка) > полнозначен глагол: *упатува искрени честитки = искрено честита; упатува расистички навреди = расистички навредува; упатува јавен повик = јавно повикува; упатува силна порака = силно порачува; упатува јавен протест = јавно протестира; упатува заводлив поглед = заводливо погледува; упати остри закани = остро се заканува; упати одличен шут = одлично шутира.*

5. Заклучок

Истражувањето покажува дека, во најголем број случаи, за аналитичкиот прирок постојат соодветни полнозначни глаголски еквиваленти, но и дека потешко се доаѓа до полнозначен синоним, и тоа особено ако (од)глаголската именка е придружена со определба. Голем број комбинации од определба и (од)глаголска именка, иако се од граматичка гледна точка правилни, не се прифатливи за зборувачите на македонскиот

јазик, од семантичка гледна точка. Во комбинациите што се прифатливи за зборувачите на македонскиот јазик, определбата на (од)глаголската именка во аналитичкиот прирок, се јавува во функција на прилошка определба. Истражувањето ја потенцира улогата на контекстот, т.е. во зависност од контекстот постои разлика во информацијата воведена со аналитичкиот прирок и со неговиот полнозначен глаголки еквивалент, што создава можност за појава на неологизми. Анализата покажува дека во новинарскиот стил се најфреквентни 20 синсемантични глаголи и голем број (од)глаголки именки во улога на аналитички прирок и дека постојат два, три и четири модели на аналитички прирок. Од истражувањето се гледа и дека аналитичкиот прирок може да биде и фразолошки израз. Со истражувањето се потврдува употребата на аналитичкиот предикат во поттикнување на стремежот за номинализација на исказот.

REFERENCES

Користена литература

- Дигитален речник на македонскиот јазик*. Recuperado de <https://bit.ly/2GdqS9f>, 15.2.2017
- Карапејовски, Б. (2011). За некои аспекти на глобализацијата и нејзиното влијание врз македонскиот јазичен систем. *Филолошки студии, бр. 2, Современиот социум во јазикот, литературата и културата* (с.с. 239-248). Скопје: Институт за македонска литература, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.
- Миркуловска, М. (1991). Перифрастични предикати во македонскиот јазик и нивни полски еквиваленти. *Годишен зборник на Филолошки факултет*, 17, стр. 69-79.
- Минова-Ѓуркова, Л. (2000). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: Радинг.
- Минова-Ѓуркова, Л. (2003). *Стилистика*. Скопје: Магор.
- Стојановска-Илиевска, Н. (2016). Перифрастичните предикати (ПП) со дава во кои е присутно метафорично проширување за меѓучовечка комуникација. *Филолошки студии*, 2 (с.с. 240-259). Скопје: Институт за македонска литература, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.
- Тополињска, З. (1982). Перифрастични предикатски изрази на меѓусловенским релацијама. Во *Јужнословенски филолог XXXVIII* (с.с. 35-49). Београд: Институт за српскохрватски јазик.
- Тошовиќ, В. (1988). *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svijetlost.
- Толковен речник на македонскиот јазик*. (2003, 2005, 2011, 2014). Скопје: Институт за македонски јазик „К. Мисирков“.
- Цветковски, Ж. (1988). *Именскиот прирок во македонскиот јазик*. Необјавена докторска дисертација. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

Ексерпирани извори

English Oxford Living Dictionary. <https://bit.ly/2IVOGJi>, 20.5.2018.

15.2.2017: 7.2.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2Kotg2E>; 15.3.2017: 10.2.2017. aa.com.tr. <https://bit.ly/2KdseHy>; 29.1.2017. sitel.com.mk. <https://bit.ly/2DKEz2K>; 9.2.2017. civilmedia.mk. <https://bit.ly/2KnRwi9>; 30.3.2017: 18.2.2017. meta.mk. <https://bit.ly/2HstXXi>; 31.3.2017; B. C. 4.2.2017. focus.mk. <https://bit.ly/2qE3Py7>; 10.4.2017: 12.1.2017. makfax.com.mk. <https://bit.ly/2yHwpGh>; 10.5.2017: 26.4.2017. lokalno.mk. <https://bit.ly/2qBfyOL>; Трајков, B. 24.4.2017. sdk.mk. <https://bit.ly/2Iu87iA>; 17.3.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2MmDPRd>; 5.4.2017. fokus.mk. <https://bit.ly/2KIXekx>; 13.6.2017. televizijastar.com. <https://bit.ly/2ICNgkk>; 23.4.2017. ekipa.mk. <https://bit.ly/2MpFjKo>; 6.4.2017. sdk.mk. <https://bit.ly/2Mq6wfX>; 27.4.2017. gostivarpres.mk. <https://bit.ly/2KnCVXs>; 13.5.2017: 25.4.2017. sport.com.mk. <https://bit.ly/2IuLOJv>; 17.3.2017. alfa.mk. <https://bit.ly/2N18sN4>; 2.5.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2IDvDR5>; 24.4.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2IxC0yG>; 10.6.2017: 30.5.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2qEGZXd>; 28.5.2017. factor.mk. <https://bit.ly/2Kqinxg>; 29.5.2017. gol.mk. <https://bit.ly/2Iy0g3n>; 20.6.2017: 22.3.2017. lokalno.mk. <https://bit.ly/2MYDjd8>; 5.3.2017. kafepauza.mk. <https://bit.ly/2MuYfrf>; 22.3.2017. vesti.mk. <https://bit.ly/2tyK8dl>; 10.7.2017: 17.6.2017. kontrastav.press. <https://bit.ly/2JStKLL>; 22.5.2017. standard.mk. <https://bit.ly/2virLg2>; 24.6.2017. bitolskivesnik.mk. <https://bit.ly/2KIIBkL>; 25.7.2017: 13.7.2017. lokalno.mk. <https://bit.ly/2Hr01e9>; 24.7.2017. makfax.com.mk. <https://bit.ly/2MpOqef>; 10.8.2017: 17.7.2017. publikum.mk. <https://bit.ly/2KbVDly>; 10.7.2017. a1on.mk. <https://bit.ly/2MYIABs>; 15.6.2017. kajgana.com. <https://bit.ly/2yNvfsQ>; 30.6.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2KcPy89>; 27.7.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2N1yArg>; 27.7.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2IxxKGY>; 13.8.2017: 12.7.2017. 24vesti.mk. <https://bit.ly/2Iyzacv>; Севриева, M. 21.6.2017. 24vesti.mk. <https://bit.ly/2KvNOGM>; 8.4.2017. ukim.edu.mk., <https://bit.ly/2tERqwc>; 10.9.2017: 8.8.2017. novamakedonija.com.mk. <https://bit.ly/2tyQEAX>; 6.8.2017. a1on.mk. <https://bit.ly/2KeKzEl>; 24.8.2017. mrt.com.mk. <https://bit.ly/2KIXfVS>; 26.7.2017. magazinplusnews.com. <https://bit.ly/2Is87iZ>; 18.7.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2K9SgeO>; 14.7.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2IB7fjh>; Кукубајска, M. 10.7.2017. republika.mk. <https://bit.ly/2Kn0Jum>; 15.9.2017: 24.8.2017. ako.mk. <https://bit.ly/2qD6zfk>; 25.11.2017. sdk.mk. <https://bit.ly/2KnMe9B>; 6.9.2017. idividi.com.mk. <https://bit.ly/2tC2CK0>; 15.8.2017. alsat-m.tv. <https://bit.ly/2Kx0M7b>; 22.6.2017. tocka.com.mk., <https://bit.ly/2lZ2mRm>; 10.10.2017: 10.9.2017. mkd.mk. <https://bit.ly/2HruLji>; 24.9.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2HF1RFM>; 4.10.2017. idividi.com.mk. <https://bit.ly/2JRH4Q3>; 27.9.2017. a1on.mk. <https://bit.ly/2yGSIBg>; 19.9.2017. a1on.mk. <https://bit.ly/2tuvOmo>; 31.8.2017. sportlife.com.mk. <https://bit.ly/2Ku3AC1>; Д. Ф. 5.10.2017. novamakedonija.com.mk. <https://bit.ly/2Kr2qqH>; 27.9.2017. alsat-m.tv. <https://bit.ly/2lxWePA>; 10.10.2017. novamakedonija.com.mk. <https://bit.ly/2KqOvOh>; 27.9.2017. morm.gov.mk. <https://bit.ly/2tx7Qqi>; 13.10.2017: 23.9.2017. novamakedonija.com.mk. <https://bit.ly/2KnbfIB>; 18.5.2017. vecer.mk. <https://bit.ly/2N5XeqD>; 15.10.2017: 13.9.2017. ekipa.mk. <https://bit.ly/2tJF6dd>; 18.10.2017: 9.10.2017. denar.mk. <https://bit.ly/2N33cZi>; 16.10.2017. focus.mk. <https://bit.ly/2MpBaWX>; 20.10.2017: 24.9.2017. republika.mk. <https://bit.ly/2HDUtl1>; 27.10.2017: 15.10.2017. ekipa.mk. <https://bit.ly/2yO2jRx>; 1.11.2017: 26.9.2017. tvnova.mk. <https://bit.ly/2HDA2xP>; 24.10.2017. makfax.com.mk. <https://bit.ly/2MqtrYw>; 14.11.2017: Беловска, X. 31.10. 2017. 24vesti.

mk. <https://bit.ly/2IsbuGF>; 15.11.2017: 2.11.2017. *libertas.mk*. <https://bit.ly/2yKlxXZ>; 17.10.2017. *a1on.mk*. <https://bit.ly/2N2zSSQ>; 1.12.2017: 2.7.2017. *plus24.mk*. <https://bit.ly/2vk9NKf>; 7.11.2017. *alsat-m.tv*. <https://bit.ly/2txGARX>; 20.11.2017. *plusinfo.mk*. <https://bit.ly/2yOn4wq>; 10.12.2017:15.4.2017. *netpress.com.mk*. <https://bit.ly/2Emxi64>; 26.4.2017. *makfax.com.mk*. <https://bit.ly/2DMFwaT>; Јованов, В. 22.11.2017. *a1on.mk*. <https://bit.ly/2JQ50TS>; 27.11.2017. *libertas.mk*. <https://bit.ly/2IqYbXb>; Б. Д. 24.11.2017. *sudstvo.mk*. <https://bit.ly/2KmkimF>; 6.11.2017. *tocka.com.mk*. <https://bit.ly/2lAoQYw>; 15.12.2017: П. П. 22.11.2017. *novamakedonija.com.mk*. <https://bit.ly/2Iub3f4>; 18.11.2017. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2N6nam3>; 11.9.2017. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2tACY8v>; 1.12.2017. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2N3iJN>; 13.12.2017. *Николовска*, 13.12.2017. *tvm.mk*. <https://bit.ly/2MxpdOS>; 17.12.2017: 16.11.2017. *makfax.com.mk*. <https://bit.ly/2tK2mIf>; 20.12.2017: 6.12.2017. *svastarnik.mk*. <https://bit.ly/2BBtwmz>; 2.10.2017. *puls24.com*. <https://bit.ly/2no3w9b>; 18.12.2017. *netpress.com.mk*. <https://bit.ly/2DLsnPh>; 14.11.2017. *tvorbis.com.mk*. <https://bit.ly/2JNJjsYa>; 1.11.2017. *novatv.mk*. <https://bit.ly/2KsS5Yg>; 7.12.2017. *a1on.mk*. <https://bit.ly/2tzACXq>; 25.12.2017: 21.12.2017. *sitel.com.mk*. <https://bit.ly/2H5cV2h>; 31.12.2017: 31.12.2017. *kurir.mk*. <https://bit.ly/2ES1KDN>; 29.12.2017. *vecer.press*. <https://bit.ly/2lzYAgN>; 7.12.2017. *makfax.com.mk*. <https://bit.ly/2KbpI4J>; 4.12.2017. *denesen.mk*. <https://bit.ly/2KoOrTV>; 23.12.2017. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2MsgKwC>; 18.12.2017. *a1on.mk*. <https://bit.ly/2Kd9isz>; 30.12.2017. *a1on.mk*. <https://bit.ly/2lEkhwm>; 3.12.2017. *republika.mk*. <https://bit.ly/2IyALiv>; 1.12.2017. *voanews.com*. <https://bit.ly/2MpiK8L>; 4.4.2018: 4.3.2018. *ekipa.mk*. <https://bit.ly/2KpMHF2>; 23.2.2018. *civilmedia.mk*. <https://bit.ly/2KpMHF2>; 6.2.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2KpVbPQ>; 2.3.2018. *focus.mk*. <https://bit.ly/2MtFd4B>; 25.2.2018. *focus.mk*. <https://bit.ly/2Mv3nvD>; 6.2.2018. *focus.mk*. <https://bit.ly/2yKJY7G>; 6.3.2018. *emagazin.mk*. <https://bit.ly/2KtqBVE>; 10.3.2018: 9.3.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2IB5Nqg>; 20.2.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2yPf3XT>; 17.2.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2lC7UAT>; 6.3.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2lDs3X9>; 1.2.2018. *makfax.com.mk*. <https://bit.ly/2MqWnjq>; 2.2.2018. *focus.mk*. <https://bit.ly/2KaQYQC>; 17.2.2018. *vecer.mk*. <https://bit.ly/2Kf0gev>; 9.3.2018. *skopje24.mk*. <https://bit.ly/2yRI5q2>; 15.3.2018: 11.3.2018. *focus.mk*. <https://bit.ly/2yPVY81>; Самарциски, 6.3.2018. *plusinfo.mk*. <https://bit.ly/2KwbgUb>